

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชีของบริษัทจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมและวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลสาธารณะที่มีการเปิดเผยจากทางเว็บไซต์ วารสารและหนังสือต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสัญญาณการตกแต่งบัญชี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัญญาณการตกแต่งบัญชีที่ได้นำมาประยุกต์ในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตกแต่งบัญชี
- 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการตกแต่งบัญชี
- 2.3 ตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับการจัดทำงบการเงิน
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดสัญญาณเตือนภัยในการตกแต่งบัญชี
- 2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการตกแต่งบัญชี

2.1.1 วิวัฒนาการของการตกแต่งบัญชี

การตกแต่งตัวเลขทางบัญชี มีวิวัฒนาการไปตามยุคสมัยที่แตกต่างกันเริ่มจากการเกลี้ยกำไรพัฒนามาเป็นการบริหารกำไร และการตกแต่งบัญชีในปัจจุบัน

Income Smoothing → Earning Management → Creative Accounting

ภาพที่ 2.1 วิวัฒนาการของการตกแต่งบัญชี

วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2543) กล่าวว่า “Creative accounting ไม่ใช่เกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ เชื่อกันว่า Creative accounting มีจุดเริ่มต้นมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 19 ก่อนจะมาเป็นการตกแต่งบัญชีที่คุ้นเคยในปัจจุบัน ได้มีผู้ตั้งสมมติฐานเกี่ยวกับการเกลี้ยกำไรขึ้น (Gordon, 1965) ต่อมาได้มีผู้อธิบายความหมายของการเกลี้ยกำไรว่าเป็นส่วนหนึ่งของการตกแต่งบัญชี ซึ่งการเกลี้ยกำไรนั้นเรื่องของความพยายามของผู้บริหารที่จะลดความผันผวนของกำไรที่มีความผิดปกติเพื่อนำไปสู่ตัวเลขที่ยอมรับได้ทั้งนี้ภายใต้หลักการบัญชี และหลักการจัดการ” สามารถแบ่งออกเป็น 2 วิธี ได้แก่

2.1.1.1 การเกลี้ยกำไรอย่างแท้จริง (Real Smoothing) หมายถึง การเกลี้ยกำไรของกิจการโดยการก่อให้เกิดรายการหรือชะลอไม่ให้เกิดรายการนั้น ๆ ขึ้น โดยมีผู้บริหารพิจารณามาก่อนถึงผลกระทบของรายการนั้น ๆ ที่มีต่อผลการดำเนินงานของกิจการ

2.1.1.2 การเกลี้ยกำไที่สร้างขึ้น (Artificial Smoothing) หมายถึง การเกลี้ยกำไ โดยการรับเอาวิธีปฏิบัติทางบัญชีช่วยให้กิจการชะลอการรับรู้รายจ่าย ซึ่งผู้บริหารใช้ดุลยพินิจที่มี อยู่ในการกำหนดระยะเวลาในการรับรู้ค่าใช้จ่าย กล่าวคือ รายการทางธุรกิจได้เกิดขึ้นแล้วอยู่ที่ผู้บริหารจะ กำหนดว่ารายการนั้น ๆ ควรจะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการงวดบัญชีไหน

Beidelman (1973) กล่าวว่า การเกลี้ยกำไร (Income smoothing) นั้นจัดเป็นส่วนหนึ่งของการตกแต่งตัวเลขทางบัญชี (Creative Accounting) โดยการเกลี้ยกำไ หมายถึง การเกลี้ยความผันผวน ของกำไรของกิจการด้วยความจงใจของผู้บริหารให้ไปสู่ระดับกำไรที่ต้องการ เพื่อให้สะท้อนถึงการเติบโตอย่างมั่นคง

จากการเกลี้ยกำไนั้นต่อมาได้มีการวิวัฒนาการไปสู่การบริหารกำไ โดยมีผู้ให้คำนิยาม ของคำว่าบริหารกำไไว้แตกต่างกัน ดังนี้

Schipper (1989) กล่าวว่า การบริหารกำไ หมายถึง การที่ผู้บริหารจงใจเข้าแทรกแซง กระบวนการจัดทำรายงานทางการเงินที่จะเสนอต่อผู้ใช้งบการเงินภายนอก โดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะ สร้างผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ

Ayres (1994) กล่าวว่า การบริหารกำไ หมายถึง การจัดโครงสร้างการรายงานกำไรหรือ การจัดโครงสร้างการตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตและ/หรือการตัดสินใจเกี่ยวกับการลงทุนเสียใหม่ด้วย ความจงใจที่จะก่อให้เกิดผลกระทบต่อกำไรตามที่ผู้บริหารต้องการ

Mulford and Comiskey (1996) กล่าวว่า การบริหารกำไ หมายถึง การปรับแต่งผล การดำเนินงานด้วยความจงใจที่จะสร้างภาพลักษณ์ของผลการดำเนินงานให้แปรเปลี่ยนไปในทิศทางที่ต ้องการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสรุปได้ว่า การบริหารกำไ คือ ความพยายามของผู้บริหารใน การแก้ไขปรับปรุงงบการเงินเพื่อเพิ่มกำไรในระยะสั้น เพื่อให้ภาพลักษณ์ของผลการดำเนินงานให้เป็นไป ตามทิศทางที่ต้องการ

2.1.2 ความหมายการตกแต่งบัญชี

วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2543) ได้กล่าวว่า การตกแต่งบัญชีมีหลายความหมายและแตกต่างกัน ออกไป ดังนี้

2.1.2.1 การตกแต่งบัญชี สามารถแบ่งออกเป็น 2 กระบวนการ คือ

1) กระบวนการปรับแต่งตัวเลขทางบัญชีโดยอาศัยการความได้เปรียบของช่องโหว่ ของหลักการบัญชีและทางเลือกต่าง ๆ ในการวัดมูลค่าและเปิดเผยข้อมูลทางบัญชี เพื่อเปลี่ยนแปลง งบการเงินจากสิ่งที่จะควรจะเป็นไปสู่สิ่งที่ผู้จัดทำต้องการที่จะให้แสดงในรายงานทางการเงิน

2) กระบวนการการสร้างรายการทางธุรกิจขึ้นเพื่อก่อให้เกิดผลลัพธ์ทางบัญชีที่ ต้องการ แทนที่จะรายงานเหตุการณ์ที่เป็นกลางและยึดหลักความสม่ำเสมอ

2.1.2.2 การตกแต่งบัญชี มีความหมาย 2 ด้าน คือ

1) ความหมายในด้านลบ คือ นำไปใช้เป็นกลลวงให้ผู้ลงทุน ผู้เป็นเจ้าของหนี้ นายธนาคาร และหรือผู้ใช้งบการเงินเกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญของงบการเงิน

2) ความหมายด้านบวก คือ นำไปใช้ในเชิงสร้างสรรค์ เช่น สะท้อนแนวโน้ม มูลค่าของธุรกิจที่แท้จริงเพื่อแสดงฐานะและผลการดำเนินงานที่ถูกต้องตามที่ควรจะเป็นของธุรกิจนั้น ๆ

การตกแต่งบัญชี (Creative accounting) บางตำราเรียกว่า Windows dressing ซึ่งหมายถึง กระบวนการปรับแต่งงบการเงินเพื่อให้ผู้ลงทุน เจ้าหนี้การค้า นายธนาคาร และหรือผู้ใช้งบการเงินเกิดการยอมรับและพึงพอใจในผลการดำเนินงานของกิจการ โดยการเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีนั้นจะต้องช่วยให้ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่ง Windows dressing จะเป็นเรื่องของการเกื้อรายการในงบแสดงฐานะทางการเงินและงบกำไรขาดทุนเพื่อสร้างภาพลักษณ์ตามที่ผู้บริหารต้องการ

Howard M. Schilit ได้กล่าวไว้ในตำรา Financial Shenanigans ว่ากลลวงทางการเงิน (Financial Shenanigans) หรือการตกแต่งบัญชี คือ การกระทำต่าง ๆ หรือการละเว้นต่าง ๆ เพื่อซ่อนเร้นหรือบิดเบือนผลการดำเนินงานที่แท้จริงหรือฐานะทางการเงินของกิจการ (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543; อ้างอิงจาก Schilit, 1993)

Levitt (2018: Website) กล่าวว่า การตกแต่งบัญชี เป็นการปฏิบัติการณ์เพื่อให้กำไรที่รายงานสะท้อนต่อความต้องการของฝ่ายบริหารมากกว่าความเป็นจริงของผลประกอบการทางการเงินของบริษัท

จากคำนิยามข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสรุปได้ว่า การตกแต่งบัญชี คือกระบวนการปรับแต่งตัวเลขทางบัญชี โดยใช้ช่องโหว่ของหลักการบัญชีเพื่อเข้าไปเปลี่ยนแปลงข้อมูลทางการเงินให้เป็นไปตามที่ผู้บริหารต้องการหรือเพื่อแสดงผลการดำเนินงานตามที่ต้องการ อันจะทำให้ไม่สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานและผลลัพธ์ทางการเงินที่แท้จริงได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าบริษัทในอนาคต

2.1.3 ประเภทและวิธีการตกแต่งบัญชี

วรศักดิ์ ทุมมานนท์ (2543) ได้แบ่งรูปแบบการตกแต่งบัญชี เป็น 5 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.1.3.1 การจำแนกรายการและการนำเสนองบการเงิน (Classification and presentation of accounts) เป็นการเกื้อรายการบางรายการในงบกำไรขาดทุนโดยการตัดสินใจของผู้บริหารว่าจะจัดจำแนกรายการนั้น ๆ เข้าเป็นส่วนหนึ่งของการคำนวณกำไรจากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องหรือเป็นส่วนหนึ่งของรายการพิเศษ โดยมีสมมติฐานว่าผู้ใช้งบการเงินจะให้ความสำคัญกับกำไรจากการดำเนินงานปกติเป็นหลักและไม่ได้ให้ความสำคัญใด ๆ กับรายการที่เกิดไม่บ่อยครั้งหรือรายการพิเศษ

2.1.3.2 การเกลี้ยกำไร (Income smoothing) เป็นกระบวนการลดกำไรของธุรกิจลงในช่วงบัญชีที่ทำกำไรและชะลอกำไรออกไปสู่งวดบัญชีที่ประสบผลขาดทุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนกระแสกำไรอย่างสม่ำเสมอตลอดงวดบัญชีต่าง ๆ

2.1.3.3 การแต่งบัญชีและการตั้งสำรองลับ (Window dressing and secret reserves)

การแต่งบัญชี คือ กระบวนการปรับแต่งงบการเงินของกิจการเป็นไปตามความต้องการของฝ่ายบริหาร เพื่อให้ผู้ลงทุนและ/หรือผู้ใช้งบการเงินเกิดการยอมรับและพึงพอใจในผลการดำเนินงานของกิจการ

การตั้งสำรองลับ คือ กิจการอาจมีการตั้งสำรองลับไว้ในจำนวนที่สูงกว่าความเป็นจริง เพื่อลดผลกระทบที่มีต่อกำไรหากมีหนี้สูญเกิดขึ้น

2.1.3.4 การจัดหาเงินนอกงบแสดงฐานะทางการเงิน (Off-balance sheet financing) คือ การจัดหาเงินนอกงบแสดงฐานะทางการเงินมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงอัตราส่วนทางการเงินให้ดีขึ้น

ขึ้น ซึ่งช่วยให้การกู้ยืมเงินในครั้งต่อไปทำได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้เพราะอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนและอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ ของกิจการยังคงไม่สูงหรือต่ำไปกว่าเกณฑ์ที่ผู้ให้กู้กำหนดไว้ในเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้

2.1.3.5 การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางบัญชี (Accounting changes) คือ เมื่อไหร่ที่กำไรออกมาต่ำกว่าที่ได้มีการคาดการณ์ไว้เบื้องต้น ผู้บริหารมักจะทำการเปลี่ยนข้อมูลทางบัญชีเพื่อเพิ่มกำไรให้กับกิจการ

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสรุปได้ว่าการตกแต่งบัญชี คือ การปรับแต่งตัวเลขทางบัญชีโดยอาศัยช่องว่างของหลักการบัญชีและทางเลือกต่าง ๆ ในการวัดมูลค่าและการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินบัญชีเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงงบการเงินจากสิ่งที่ควรจะเป็นไปสู่สิ่งที่ผู้จัดทำต้องการที่จะให้เห็นในรายงานทางการเงิน

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการตกแต่งบัญชี

สาเหตุของการตกแต่งบัญชี สามารถอธิบายได้ 2 ทฤษฎี ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีการบัญชีผลประโยชน์ (Positive Accounting Theory)

Watts and Zimmerman (1986) ผู้คิดค้น Positive Accounting Theory เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพยากรณ์การกระทำในการเลือกปฏิบัตินโยบายการบัญชีของฝ่ายบริหารและการตอบสนองผู้บริหารต่อการเสนอมาตรฐานการบัญชีใหม่ ๆ ซึ่งผู้บริหารจะหาผลประโยชน์จากการมีมาตรฐานการบัญชีใหม่ ๆ และเลือกใช้นโยบายที่สร้างประโยชน์ให้แก่ตนเอง โดยไม่คำนึงถึงบุคคลอื่นที่มีส่วนได้เสีย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถแบ่งสมมติฐาน ได้ 3 ประการ ดังนี้

2.2.1.1 สมมติฐานการให้ผลตอบแทน (The Bonus Plan Hypothesis) คือ การจัดการเกี่ยวกับผลตอบแทนพิเศษของผู้บริหารที่มีผลตอบแทนขึ้นอยู่กับว่าการบริหารงานของผู้บริหารมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ด้วยเหตุนี้งบการเงินจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโดยการเปรียบเทียบกำไรที่ใช้เป็นเกณฑ์อ้างอิงที่ได้ระบุไว้ในสัญญาผลตอบแทนที่ได้ทำไว้กับผู้บริหาร อย่างไรก็ตามการกล่าวมาข้างต้นไม่ได้หมายความว่าผู้บริหารจะต้องสร้างกำไรสูงเสมอไป หากแต่เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางบัญชีออกไปแล้ว ในปีใดกำไรของบริษัทออกมาต่ำกว่าระดับที่ได้กำหนดในการจ่ายโบนัส ผู้บริหารย่อมมีแนวโน้มลดกำไรในปีนั้นลงโดยการรับรู้ผลขาดทุนต่าง ๆ เท่าที่จะเป็นไปได้ เพราะมีโอกาสที่ผู้บริหารจะไม่ได้รับเงินโบนัสในปีนั้น ๆ สูงมาก ซึ่งก็คือพฤติกรรมการล้างบาง ซึ่งพฤติกรรมนี้จะช่วยให้ผู้บริหารได้รับเงินโบนัสตามที่ต้องการและสร้างกำไรให้สูงขึ้นในปีต่อ ๆ มา (Healy and Wahlen, 1999) แต่ในปีใดก็ตามที่กำไรของบริษัทออกมาสูงเกินกว่าระดับที่กำหนดไว้ ผู้บริหารย่อมจะไม่มีแรงจูงใจในการเพิ่มกำไรอีกต่อไป

2.2.1.2 สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาก่อนหน้า (The Debt Covenant Hypothesis) คือ ผู้ถือหุ้นและผู้เป็นเจ้าหนี้รายอื่น ๆ มีความต้องการให้บริษัทสร้างความเชื่อมั่นว่าจะสามารถจ่ายชำระหนี้ต้นและดอกเบี้ยได้เมื่อถึงกำหนดชำระ ดังนั้นเพื่อป้องกันความเสี่ยงต่อการผิดนัดชำระหนี้ จึงต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์บางอย่างไว้ในเงื่อนไขของสัญญาเงินกู้เพื่อใช้บังคับบริษัท

2.2.1.3 สมมติฐานต้นทุนทางการเมือง (The Political Cost Hypothesis) เป็นสมมติฐานที่กล่าวว่าถึง บริษัทที่รัฐบาลเชื่อวากำลังเอาเปรียบสาธารณชนและสร้างกำไรปลอม ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงเข้าไปตรวจสอบบริษัทว่ากำไรสูงเกินกว่าความเป็นจริงหรือไม่ เท่ากับเป็นการสร้างแรงกดดัน

ให้กับบริษัทที่จะต้องปรับลดราคาสินค้าลง ดังนั้น เมื่อบริษัทต้องเผชิญหน้ากับต้นทุนทางการเมือง (Political Cost) ผู้บริหารย่อมมีแนวโน้มที่จะเลือกนโยบายบัญชีที่จะช่วยลดกำไรลงเพื่อลดความเสี่ยงด้านการเมือง ไม่ให้เป็นที่สนใจของรัฐบาล

2.2.2 ทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory)

Jensen and Meckling (1976) ได้อธิบายว่าทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนสองกลุ่ม โดยกลุ่มแรกเรียกว่า ตัวการ (Principal) ซึ่งเป็นผู้ยินยอมมอบทรัพยากรและสิทธิในการจัดการทรัพยากรที่ตนมีอยู่ให้กับกลุ่มคนที่สองเรียกว่า ตัวแทน (Agent) ซึ่ง จะทำการบริหารจัดการเพื่อให้ตัวการได้รับผลตอบแทนที่สูงที่สุด และตัวแทนจะได้ค่าตอบแทน จากการทำงานเช่นเดียวกัน โดยตัวการเป็นผู้มอบอำนาจในการทำงานให้กับตัวแทน ดังนั้นการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างผลประโยชน์สูงสุดให้กับตัวการจึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างตัวการกับตัวแทนยังมีประสิทธิภาพที่ดีต่อกัน แต่หากวัตถุประสงค์และผลประโยชน์ของตัวการกับตัวแทน ไม่สอดคล้องกันย่อมทำให้เกิดปัญหาการเป็นตัวแทนขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจึงเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีเพื่อช่วยในการสร้างประโยชน์หรือความมั่งคั่งให้กับตนเองสูงสุดซึ่งก่อให้เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการตกแต่งกำไร

ในขณะเดียวกันหากกิจการไม่มีเครื่องมือในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ก็อาจจะทำให้ผู้บริหารตัดสินใจทำธุรกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงกับกิจการตามมาหรือตัดสินใจทำธุรกรรมอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกันที่จะส่งผลเสียต่อผู้เป็นเจ้าของในแง่ความได้เปรียบของผู้ถือหุ้น การมีเครื่องมือในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้บริหารจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้เกิดความมั่นใจว่าสัญญาที่สร้างขึ้นระหว่างผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น และผู้เป็นเจ้าของนี้ได้มีการยึดถือปฏิบัติตามนั้นจริง

Howard M. Schilit (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2543; อ้างอิงจาก Schilit, 1993) ได้กล่าวว่า กลลวงทางการเงิน (Financial Shenanigans) หรือการตกแต่งบัญชี สามารถแบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

2.2.2.1 การรับรู้รายได้เร็วเกินไป

1) การส่งสินค้าไปก่อนการซื้อขายหรือการแลกเปลี่ยนสินค้า เช่น การส่งสินค้าให้ลูกค้าก่อนกำหนด หรือส่งสินค้ามากกว่าจำนวนที่ลูกค้าจะได้รับสินค้าในแต่ละรอบ

2) การรับรู้รายได้ที่ไม่มีคามแน่นอน เช่น การบันทึกค่าบริการที่ยังต้องดำเนินการอยู่เป็นรายได้ทั้งจำนวน หรือการรับรู้รายได้จากการขายสินค้าที่ยินยอมให้ลูกค้าคืนสินค้าได้ถ้าไม่พอใจมีการรับรู้รายได้ทั้งจำนวนโดยไม่สนใจว่าลูกค้าจะส่งสินค้าคืนภายหลังหรือไม่

2.2.2.2 การบันทึกรายได้ที่ไม่เกิดขึ้นจริง

1) การรับรู้กำไรจากการแลกเปลี่ยนสินทรัพย์ที่เหมือนกันหรือประเภทเดียวกันเป็นรายได้

2) การรับรู้เงินที่ได้รับชำระเงินคืนจากผู้ขายสำหรับสินค้าที่ส่งคืนไปเป็นรายได้

3) การใช้ประมาณการที่ไม่เหมาะสมในงบการเงิน เช่น การประมาณอายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวรที่ยาวเกินกว่าอายุการใช้งานที่ควรจะเป็นการประมาณการหนี้สงสัยจะสูญต่ำกว่าความเป็นจริง

4) การพิมพ์ใบส่งของล่วงหน้าไว้ทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีการจัดส่งของให้กับลูกค้า

5) การชะลอการออกใบลดหนี้ให้ลูกค้าที่ส่งคืนสินค้าในงวดปัจจุบันออกไปในงวดหน้า

2.2.2.3 การเพิ่มกำไรด้วยรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว

1) การขายสินทรัพย์ที่ได้มีการบันทึกไว้ในมูลค่าที่ต่ำกว่าความเป็นจริง โดยไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจใด ๆ เช่น การจำหน่ายสินค้าที่ได้มาในราคาที่ต่ำออกไปก่อน ในช่วงของราคาตลาดที่มีการปรับตัวขึ้น

2) การไถ่ถอนหนี้สินก่อนกำหนดในช่วงเวลาที่ไม่เหมาะสม เช่น การชำระหนี้สินที่มีอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำและก่อหนี้ใหม่ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า ซึ่งทำให้ภาระดอกเบี้ยจ่ายสูงขึ้นตามในงวดถัดไป

3) การรวมรายได้อื่นที่มีได้มาจากการดำเนินงานหรือรายได้ที่เข้าข่ายรายการพิเศษไว้เป็นส่วนหนึ่งของรายได้จากการดำเนินงานปกติ

4) การซ่อนผลขาดทุนจากการดำเนินงานของส่วนงานที่ยกเลิกไว้เป็นส่วนหนึ่งของกำไรจากการยกเลิกส่วนงาน

2.2.2.4 การชะลอค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบันออกไปในงวดหน้า

1) การตั้งค่าใช้จ่ายบางประเภทเป็นราคาทุนของสินทรัพย์หรือเป็นรายการรอตัดบัญชีอย่างไม่เหมาะสม เช่น การบันทึกค่าใช้จ่ายก่อนดำเนินการเป็นค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชี

2) การตัดค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตน และค่าเสื่อมราคาด้วยระยะเวลาที่นานเกินไป

3) เจตนาไม่ตัดสินทรัพย์ที่หมดประโยชน์ออกจากบัญชี

2.2.2.5 การไม่บันทึกหรือเปิดเผยหนี้สินอย่างครบถ้วน

1) การบันทึกเงินที่ได้รับจากการชำระล่วงหน้าจากลูกค้าเป็นรายได้ทั้งจำนวน แทนที่จะบันทึกเป็นรายได้รับล่วงหน้า

2) การไม่บันทึกหนี้สินที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหรือหนี้สินอันอาจจะเกิดขึ้น

3) การไม่เปิดเผยภาระผูกพันที่มีอยู่ในปัจจุบันหรือภาระหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

4) การสร้างรายการเพื่อล้างหนี้สินออกจากบัญชี เช่น การแปลงหนี้ไปเป็นทุน

2.2.2.6 การชะลอรายได้ของงวดปัจจุบันออกไปในงวดอนาคต

1) การชะลอรายได้ของงวดปัจจุบันไปรับรู้งวดในอนาคตโดยการบันทึกเงินที่ได้รับเป็นค่าขายสินค้าในงวดปัจจุบันเป็นรายได้รับล่วงหน้า

2) การลงวันที่ส่งสินค้าให้ล่าช้าออกไปกว่าที่เป็นจริงหรือดำเนินการส่งของไม่ตรงตามกำหนดเพื่อให้สินค้าที่ขายในช่วงสิ้นปีรับรู้เป็นรายได้ในปีถัดไป

2.2.2.7 การขยับค่าใช้จ่ายในอนาคตมาเป็นค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบัน

1) การขยับค่าใช้จ่ายที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารซึ่งควรจะเกิดขึ้นในงวดถัดไปมาเป็นงวดปัจจุบันเนื่องจากกิจการสามารถทำกำไรในงวดปัจจุบันได้ตามเป้า

2) การสร้างรายการค่าใช้จ่ายก่อนวันสิ้นงวด

3) การตัดจำหน่ายค่าใช้จ่ายรอตัดบัญชี สินทรัพย์ไม่มีตัวตน การตัดค่าเสื่อมราคาด้วยระยะเวลาที่สั้นลง

4) การตัดค่าใช้จ่ายรอการตัดบัญชีของโครงการเก่า ๆ หรือสินทรัพย์เก่า ๆ ออกจากบัญชีเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทีมผู้บริหารเพื่อเป็นการล้างบาง และแสดงผลการดำเนินงานที่สูงขึ้นในงวดถัดไป

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสรุปได้ว่า กลลวงทางการเงิน หรือการตกแต่งบัญชี เป็นการกระทำต่าง ๆ หรือการละเว้นในเรื่องต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะซ่อนเร้นหรือบิดเบือนผลการปฏิบัติงานทางการเงินที่แท้จริงหรือฐานะทางการเงินของกิจการ

2.3 ตัวอย่างกรณีศึกษาเกี่ยวกับการจัดการทางการเงิน

โดยข้อมูลที่ได้มาจากการอ่านข่าวของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และโพสท์ทูเดย์ ระหว่างปี 2555-2560 ซึ่งมีจำนวน 5 ข่าว ดังต่อไปนี้

2.3.1 บริษัท G (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, ฉบับที่ 110/2555)

ก.ล.ต. กล่าวโทษนาย ก กรรมการและประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัท G ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2555 เนื่องจากการกระทำที่เข้าข่ายจัดทำและเปิดเผยข้อมูลเท็จในเอกสารบัญชีและงบการเงินของบริษัท อันเข้าข่ายความผิดตามมาตรา 312 แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 ก.ล.ต. ได้ตรวจสอบพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า นาย ก ได้ดำเนินการหรือมีส่วนรู้เห็นยินยอมให้มีการจัดทำเอกสารและบันทึกที่รายได้จากการขายอันเป็นเท็จในบัญชีและงบการเงินของบริษัท G ในปี 2550 เป็นเงินรวม 543.3 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 47.3 ของยอดขายสินค้า เพื่อให้บริษัท G สามารถแสดงผลกำไรสุทธิจากการดำเนินการในปี 2550 จำนวน 63.7 ล้านบาท ซึ่งหากไม่มียอดรายได้ดังกล่าว ผลประกอบการในงบการเงินของบริษัท G จะแสดงผลขาดทุน โดยรายได้ที่เชื่อว่าเป็นเท็จดังกล่าว คือ รายการขายสินค้าประเภทพื้นไม้สำเร็จรูปให้กับลูกค้าในประเทศ 9 แห่ง ในปี 2550 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลูกค้ารายใหม่ และต่อมางบการเงินในปี 2551 บริษัท G ได้บันทึกการขายหนี้สงสัยจะสูญเป็นจำนวนเงินสูงถึง 320.8 ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากยอดขายสินค้าให้แก่ลูกค้าในประเทศดังกล่าว นอกจากนี้ในปี 2551 งบการเงินของบริษัท G ที่ยื่นต่อ ก.ล.ต. เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2552 ได้แสดงผลขาดทุนสุทธิจำนวน 944.7 ล้านบาท ทั้งนี้การที่นาย ก อยู่ระหว่างถูกกล่าวโทษดำเนินคดีโดย ก.ล.ต. เพราะเหตุต้องสงสัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลอันเป็นเท็จดังกล่าวทำให้นาย ก เป็นบุคคลที่มีลักษณะขาดความเหมาะสมที่จะได้รับความไว้วางใจให้บริหารกิจการที่มีมหาชนเป็นผู้ถือหุ้น (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ก: เว็บไซต์)

2.3.2 บริษัท H (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ข: เว็บไซต์)

ก.ล.ต. กล่าวโทษ นาย ข ผู้บริหารบริษัท H ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) กรณีทุจริตเบียดบังทรัพย์สินของบริษัทและทำบัญชีไม่ถูกต้องโดยทำธุรกรรมอำพรางผ่านบริษัทที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศหลายแห่งสืบเนื่องจากในงบการเงินงวดปี 2559 ของบริษัท H ที่ผู้สอบบัญชีมีข้อสังเกตเกี่ยวกับธุรกรรมการให้กู้ยืมแก่ลูกหนี้ในต่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้ผลประกอบการของบริษัท H เพิ่มขึ้น ก.ล.ต. ได้ตรวจสอบเพิ่มเติมพบว่า นาย ข ให้บริษัท I ซึ่งเป็นบริษัทย่อยของบริษัท H ที่ประเทศสิงคโปร์ปล่อยกู้แก่บริษัทในต่างประเทศหลายแห่งรวมเป็นเงิน 54 ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งบริษัทที่ได้รับเงินกู้นี้

ได้นำไปหมุนเวียนในกลุ่มบริษัทผู้กู้เพื่อชำระค่าดอกเบี้ยและเงินต้นแก่บริษัท I เป็นงวด ๆ ซึ่งยอดดอกเบี้ยถูกนำไปรวมเป็นรายได้ในงบการเงิน อันเป็นการแต่งบัญชีและสร้างผลประกอบการของบริษัท H ให้สูงเกินจริง ซึ่งการกระทำของนาย ข ข้างต้นเป็นการทำที่ทุจริตจริง ทำให้นาย ข เข้าข่ายมีลักษณะขาดความน่าไว้วางใจในการเป็นกรรมการและผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียนตามประกาศ ก.ล.ต. จึงไม่สามารถเป็นกรรมการและผู้บริหารของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์และบริษัทจดทะเบียนได้ตามพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ฯ

2.3.3 บริษัท J (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, ฉบับที่ 104/2560)

ก.ล.ต. กล่าวโทษอดีตกรรมการและผู้บริหารบริษัท J กับพวกรวม 25 ราย ต่อกรมสอบสวนคดีพิเศษ กรณีร่วมกันกระทำความผิดหน้าที่โดยทุจริตเบียดบังทรัพย์สิน และแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ทำให้บริษัท J เสียหาย ตลอดจนจัดทำหรือยินยอมให้มีการจัดทำบัญชีของบริษัท J ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงต่อความเป็นจริง ก.ล.ต. ได้ตรวจสอบพยานหลักฐานพบว่า ในช่วงระหว่างเดือนกันยายน 2557 - เดือนสิงหาคม 2559 บุคคลทั้ง 25 ราย ได้ร่วมกันดำเนินการ หรือมีส่วนรู้เห็นยินยอม หรือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนกรรมการ ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานของบริษัท J กระทำความผิดหน้าที่โดยทุจริตเบียดบังทรัพย์สิน และแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ IEC เสียหาย ตลอดจนจัดทำหรือยินยอมให้มีการจัดทำบัญชีของบริษัท J ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงต่อความเป็นจริงเพื่อลวงบุคคลใด ๆ เกี่ยวกับการลงทุนซื้อหุ้นบริษัทย่อย การเข้าทำสัญญาว่าจ้างก่อสร้างและการจัดซื้อและติดตั้งเครื่องจักรตลอดจนการใช้บริษัท K และบริษัท L ซึ่งเป็นบริษัทที่นาย ค มีอำนาจควบคุมเป็นช่องทางในการกระทำทุจริตในหลายกรณี ซึ่ง ก.ล.ต. ได้ดำเนินการกล่าวโทษกลุ่มบุคคลดังกล่าวรวมทั้งสิ้น 9 กรณี มูลค่าความเสียหายเบื้องต้นรวมมากกว่า 200 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ค: เว็บไซต์)

2.3.4 บริษัท M (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, ฉบับที่ 77/2556)

ก.ล.ต. ตรวจสอบพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า บุคคลทั้ง 8 ราย ได้ร่วมกันดำเนินการ หรือมีส่วนรู้เห็นยินยอมหรือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้มีการลงข้อความเท็จในบัญชีหรือเอกสารของบริษัท M หรือจัดทำบัญชีและงบการเงินปี 2551 และ 2552 ไม่ถูกต้อง ไม่ตรงต่อความเป็นจริงเกี่ยวกับรายการซื้อวัตถุดิบว่าจ้างผลิตแม่พิมพ์อะไหล่ ขายสินค้า และรับจ้างประกอบเครื่องยนต์ รวมทั้งรายการรับคืนสินค้าและรายการแยกชิ้นส่วนสินค้าและอะไหล่เพื่อประมวลขายในราคาเศษเหล็ก ทำให้งบการเงินประจำปี 2551 และ 2552 ของบริษัท M แสดงฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานที่ผิดไปจากความเป็นจริง อันเป็นการลวงบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ บุคคลที่อยู่ระหว่างถูกกล่าวโทษดำเนินคดีโดย ก.ล.ต. เพราะเหตุต้องสงสัยเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลอันเป็นเท็จและ/หรือเหตุทุจริตเกี่ยวกับทรัพย์สินดังกล่าวเป็นบุคคลที่มีลักษณะขาดความเหมาะสมที่จะได้รับความไว้วางใจให้บริหารกิจการที่มีมหาชนเป็นผู้ถือหุ้น (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561ง: เว็บไซต์)

2.3.5 บริษัท N (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, ฉบับที่ 109/2559)

ก.ล.ต. ตรวจสอบกรณีการเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ต่อประชาชนในครั้งแรก (IPO) ของบริษัท N และบริษัท O ในช่วงปลายปี 2557 พบว่า นาย ง ซึ่งเป็นผู้บริหารของบริษัท N ที่รับผิดชอบการจัดจำหน่ายหลักทรัพย์ของบริษัท N และบริษัท O ในขณะนั้น ได้ใช้ชื่อของบุคคลอื่นในการจองและรับจัดสรรหุ้นในส่วนของผู้มีอุปการะคุณของบริษัท N และบริษัท O แทนตนเอง ซึ่งตามหลักเกณฑ์จะ

ไม่อนุญาตให้มีการจำหน่ายหรือจัดสรรหลักทรัพย์ให้แก่กรรมการ ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้จัดการจำหน่ายหลักทรัพย์ได้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้กรรมการหรือผู้บริหารใช้ตำแหน่งหน้าที่ในการจัดสรรหลักทรัพย์เพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้เกี่ยวข้อง การที่นาย ง นำชื่อของบุคคลอื่นมารับจัดสรรหุ้นเพื่อตนเอง และได้รับผลประโยชน์ไปรวมเป็นเงินกว่า 42 ล้านบาท จึงถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต โดยมีนาย จ และนาง ฉ เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุน (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2561จ: เว็บไซต์)

Pearlman (1997) ได้กล่าวว่า สัญญาณเตือนภัยเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร รวมถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้น สามารถแบ่งสัญญาณเตือนภัยได้ ดังนี้

(1) รายงานของผู้สอบบัญชีมีความยาวผิดปกติ มีการกล่าวถึงความไม่แน่นอน ออกรายงานช้า หรือมีการชี้แจงถึงการเปลี่ยนแปลงตัวผู้สอบบัญชี

(2) การลดค่าใช้จ่ายให้ตามดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร เพื่อช่วยให้กิจการทำกำไรได้ตามเป้าหมาย

(3) การเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการบัญชี ไปสู่นโยบายที่มีไม่รัดกุม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผลกำไรที่เกิดขึ้น

(4) การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้ หรือรายได้ค้างรับที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการพบเจอจะเห็นได้จากข้อมูลในอดีต เนื่องจากกิจการได้มีการให้สินเชื่อเพื่อกระตุ้นยอดขายให้ได้กำไรตามเป้าหมาย ซึ่งยอดขายเหล่านี้มีความเสี่ยงสูงต่อการผิดนัดชำระหนี้ ทำให้ยอดขายเหล่านี้ถูกย้ายมาเป็นยอดขายของปีปัจจุบันซึ่งอาจเป็นปัญหาในอนาคตได้

(5) การเพิ่มขึ้นของบัญชีเจ้าหนี้การค้าที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสບอยู่ จะเห็นได้จากข้อมูลในอดีตว่ากิจการขยายระยะเวลาการชำระหนี้เกินไปกว่าระยะเวลาการชำระหนี้โดยปกติ อาจเป็นสัญญาณเตือนว่ากิจการต้องการที่จะทำให้อุดดุลของบัญชีเจ้าหนี้เหมือนกับว่าเพิ่งเกิดขึ้น ณ วันที่จัดทำงบแสดงฐานะทางการเงิน

(6) การเพิ่มขึ้นของยอดคงเหลือในบัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอย่างผิดปกติ เป็นสัญญาณเตือนว่ากิจการอาจกำลังตั้งรายการจ่ายในสินทรัพย์ไม่มีตัวตนเป็นค่าใช้จ่ายการตัดบัญชี เนื่องจากรายได้ที่กิจการทำได้ไม่เพียงพอต่อการชดเชยรายจ่ายดังกล่าวหากมีการตัดเป็นค่าใช้จ่ายในงวดที่เกิดขึ้นเป็นการบริหารกำไรในแต่ละไตรมาส เพื่อผลที่ต้องการ

(7) มีรายได้มาจากรายการที่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว และไม่เกิดขึ้นอีกในอนาคต เช่น กำไรจากการจำหน่ายสินทรัพย์

(8) การลดลงในอัตรากำไรขั้นต้นแสดงให้เห็นว่ากิจการไม่สามารถปรับราคาสินค้าได้ตามใจชอบ หรือไม่สามารถควบคุมต้นทุนได้

(9) การลดค่าสำรองต่าง ๆ การตัดจ่ายโดยตรง หรือการโอนกลับรายการสำรองต่าง ๆ การตัดจ่ายโดยตรง

(10) การเพิ่มขึ้นของการกู้ยืมเงินจากแหล่งภายนอก เพื่อมาบริหารกิจการ

(11) การเพิ่มขึ้นในบัญชีภาษีเงินได้รอการตัดบัญชี หรือการใช้กำไรก่อนหักภาษีเงินมาเป็นตัววัดผลการดำเนินงานที่แท้จริงของกิจการ

(12) ยอดดุลของบัญชีเงินสดและบัญชีเงินลงทุนในหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาดต่ำมาก กิจการอาจมีการนำเงินสดไปชำระหนี้เพื่อปรับปรุงอัตราส่วนทุนหมุนเวียนให้สูงขึ้น

(13) ยอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติจากปีที่ผ่านมา ๆ ซึ่งกิจการอาจจะทำการกู้ยืมเงินมาเพื่อสนับสนุนการขายสินค้าเพื่อเพิ่มยอดขายตอนปลายงวดให้สูงขึ้น

(14) อัตราหมุนเวียนของสินค้าคงเหลือที่ลดลงกิจการอาจมีปัญหาด้านการขาย ด้านสินค้าคงเหลือหรือด้านการผลิตอาจที่กำลังจะเกิดขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงสรุปได้ว่า กำไรที่มีคุณภาพควรเป็นกำไรที่เกิดจากผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างแท้จริง หากคุณภาพกำไรของกิจการด้อยคุณภาพมากเท่าไรยิ่งมีความเป็นไปได้สูงที่กิจการอาจมีการตกแต่งบัญชี ซึ่งจะทำให้ผู้ใช้งบการเงินเกิดความเข้าใจผิดและอาจเกิดปัญหาตามมาได้ในอนาคต

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดสัญญาณเตือนภัยในการตกแต่งบัญชี

วิธีการวัดสัญญาณเตือนภัยในการตกแต่งบัญชี สามารถวัดได้ 2 รูปแบบ คือ วัดสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณ และวัดสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพ

2.4.1 การวัดสัญญาณเตือนภัยในเชิงปริมาณ สามารถวัดได้จากตัวแปรในงบการเงินซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการตกแต่งงบการเงิน หรือการชี้ให้เห็นความเป็นไปไม่ได้ในการตกแต่งตัวแปรเหล่านั้น โดยทำการวิเคราะห์อัตราส่วนและดัชนีต่าง ๆ ซึ่งผลการศึกษาของ Beneish (1999) พบว่า ดัชนีที่มีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถนำมาใช้ในการค้นหาสัญญาณเตือนภัยได้ สามารถแบ่งออกเป็น 5 ดัชนี ได้แก่

2.4.1.1 ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย

$$\text{ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย} = \frac{(\text{ลูกหนี้}_t / \text{ขาย}_t)}{(\text{ลูกหนี้}_{t-1} / \text{ขาย}_{t-1})} \quad (2.1)$$

ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการลูกหนี้การค้าต่อยอดขาย 2 ปีติดต่อกัน โดยพิจารณาจากลูกหนี้กับยอดขายในปีปัจจุบันเปรียบเทียบกับลูกหนี้กับยอดขายปีที่ผ่านมา หากดัชนีมากกว่า 1 เท่า แสดงให้เห็นว่า ระยะเวลาในการเก็บหนี้ที่เพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านสินเชื่อเพื่อกระตุ้นยอดขาย หรือการสร้างกำไรให้สูงเกินจริง ซึ่งเป็นสัญญาณบอกว่ากิจการมีการตกแต่งกำไร

2.4.1.2 ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น

$$\text{ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น} = \frac{[(\text{ขาย}_{t-1} - \text{ต้นทุนขาย}_{t-1}) / \text{ขาย}_{t-1}]}{[(\text{ขาย}_t - \text{ต้นทุนขาย}_t) / \text{ขาย}_t]} \quad (2.2)$$

ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการรายได้ 2 ปีติดต่อกัน โดยพิจารณาจากกำไรขั้นต้นกับยอดขายในปีที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับกำไรขั้นต้นกับยอดขายปีปัจจุบัน หากดัชนีมากกว่า 1 เท่า แสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการทำกำไรลดลง บริษัทกำลัง

ประสบปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นสัญญาณเตือนภัยว่าอาจจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อแสดงยอดตามที่ต้องการ หรือเพื่อปกปิดผลขาดทุน

2.4.1.3 ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์

$$\text{ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์} = \frac{1 - [(\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}_t + \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}_t) / \text{สินทรัพย์รวม}_t]}{1 - [(\text{สินทรัพย์หมุนเวียน}_{t-1} + \text{สินทรัพย์ถาวรสุทธิ}_{t-1}) / \text{สินทรัพย์รวม}_{t-1}]} \quad (2.3)$$

ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการรายได้ 2 ปีติดต่อกัน โดยพิจารณาจากสินทรัพย์หมุนเวียนรวมถึงที่ดินอาคารและอุปกรณ์กับยอดรวมของสินทรัพย์ปีปัจจุบัน เปรียบเทียบกับสินทรัพย์หมุนเวียนรวมถึงที่ดินอาคารและอุปกรณ์กับยอดรวมของสินทรัพย์ปีที่ผ่านมา หากดัชนีมากกว่า 1 เท่า แสดงให้เห็นว่า ต้นทุนถูกบันทึกเป็นสินทรัพย์ในจำนวนที่ในอนาคตต้องตัดบัญชี จึงทำให้กำไรในอนาคตต่ำ เป็นสัญญาณได้ว่าบริษัทอาจมีการตกแต่งบัญชีเพื่อให้กำไรสูงขึ้น

2.4.1.4 ดัชนีการเติบโตของยอดขาย

$$\text{ดัชนีการเติบโตของยอดขาย} = \frac{\text{ขาย}_t}{\text{ขาย}_{t-1}} \quad (2.4)$$

ดัชนีการเติบโตของยอดขาย แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการรายได้ 2 ปีติดต่อกันโดยพิจารณาจากยอดขายปีปัจจุบันเปรียบเทียบกับยอดขายปีที่ผ่านมา ซึ่งบริษัทที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วมีโอกาสเป็นไปได้ที่จะมีการตกแต่งกำไร เนื่องจากกิจการต้องการแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาบริหารกิจการ หากดัชนีมีค่ามากกว่า 1 เท่า แสดงให้เห็นว่า การเพิ่มขึ้นของยอดขายเป็นสัญญาณได้ว่ากิจการมีการตกแต่งกำไรผ่านงบการเงิน

2.4.1.5 ดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม

$$\begin{aligned} &\text{ดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม} \\ &= \frac{\Delta \text{เงินทุนหมุนเวียน} - \Delta \text{เงินสด} - \Delta \text{ภาษีเงินได้ค้างจ่าย} - \text{ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \quad (2.5) \end{aligned}$$

ดัชนียอดรวมของรายการคงค้างต่อยอดรวมของสินทรัพย์ แสดงถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการรายได้ 2 ปีติดต่อกัน โดยพิจารณาจากยอดรวมของรายการคงค้างปีปัจจุบันหักปีที่ผ่านมาเปรียบเทียบกับยอดรวมสินทรัพย์ปีปัจจุบัน ซึ่งรายการคงค้างรวม คือ การเปลี่ยนแปลงเงินทุนหมุนเวียนที่ไม่ใช่เงินสด หักด้วยค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย หากดัชนีสูงขึ้นกว่าปีที่ผ่านมาเป็นสัญญาณบ่งชี้ได้ว่าบริษัทอาจมีการตกแต่งบัญชี

2.4.2 การวัดสัญญาณเตือนภัยในเชิงคุณภาพ ทำได้จากพัฒนาตัวแบบรายการ (Checklist) โดยใช้แนวทางการพัฒนาจากการวิเคราะห์สถานการณ์ และได้รวบรวมข้อพิจารณาในด้านการกำกับดูแลกิจการตามหลักของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันของประเทศไทย โดยนำแบบรายการมาจากการวิจัยของ กนกศรี ศรีทอง (2550); เกศขญา ธงประชา (2550); พิรพร ไชยชาญ (2550); เบญจมาศ อุปดิษฐ์ (2550) มีแบบรายการ (Checklist) ดังตารางนี้

ตารางที่ 2.1 แบบรายการ (Checklist)

รายการ	ใช่	ไม่ใช่
1) บริษัทถูกจัดอยู่ในกลุ่มปรับโครงสร้างหนี้ กลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่แก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนด หรือเข้าข่ายอาจถูกเพิกถอน		
2) เป็นบริษัทที่มีประวัติของปัญหาในการควบคุมภายใน โดยผลของปัญหาได้ตรวจพบจากงบการเงิน หรือรายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาต		
3) บริษัทอยู่ในระหว่างการมีข้อพิพาททางกฎหมาย		
4) เป็นบริษัทที่มีอายุการดำเนินงานน้อยแต่ยอดขายเพิ่มขึ้นในอัตราสูงเมื่อเทียบกับบริษัทในอุตสาหกรรมเดียวกัน		
5) คณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการบริหารเป็นบุคคลเดียวกัน		
6) บุคคลเดียวหรือบุคคลเฉพาะกลุ่มเท่านั้นที่มีอำนาจครอบงำการบริหารงาน		
7) มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีในระหว่างปี ซึ่งส่งผลกระทบต่อการจัดสรองต่าง ๆ		
8) มีนโยบายการจ่ายโบนัสผูกขาดกับผลกำไรของกิจการ		
9) มีการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีก่อนรอบระยะเวลาการเปลี่ยนผู้สอบบัญชีปกติ หรือมีผู้สอบบัญชีพิเศษจาก ก.ล.ต.		
10) ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นในรายงานการเงินแบบมีเงื่อนไข หรือไม่ แสดงความเห็น		
11) ผลการดำเนินงานของบริษัทไม่มีความสม่ำเสมออย่างเห็นได้ชัด		
12) ประสิทธิภาพของการทำกำไรลดลงซึ่งอาจเกิดจากความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นจากการขายเชื่อการเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางธุรกิจ หรือการเลือกนโยบายการบัญชีที่มีผลทำให้รายเพิ่มขึ้น		
13) เงินทุนหมุนเวียนของบริษัทไม่เพียงพอติดต่อกันหลายปี		

ตารางที่ 2.1 แบบรายการ (Checklist) (ต่อ)

รายการ	ใช่	ไม่ใช่
14) บริษัทไม่นำผลการดำเนินงานของบริษัทที่เกี่ยวข้องกันมาจัดทำงบการเงินรวม		
15) มีการตั้งราคาโอนกับบริษัทที่เกี่ยวข้องกันในราคาที่สูงกว่าราคาที่มีการซื้อขายในท้องตลาด		
16) บริษัทจัดทำประมาณการทางบัญชี ณ วันที่ในงบดุลที่ไม่ถูกต้อง		
17) การเพิ่มขึ้นของบัญชีลูกหนี้ หรือรายได้ค้างรับที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการประสບอยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัด		
18) การขยายตัวของบัญชีเจ้าหนี้การคาที่แตกต่างไปจากยอดที่กิจการ ประสບอยู่ในอดีตอย่างเห็นได้ชัด หรือขยายระยะเวลาการชำระหนี้เกิน กว่าระยะเวลาการชำระหนี้ปกติ		
19) มีการเพิ่มขึ้นในยอดคงเหลือบัญชีสินทรัพย์ไม่มีตัวตนอย่างผิดปกติ		
20) ยอดเงินกู้ยืมระยะสั้นสูงขึ้นอย่างผิดปกติ ณ วันสิ้นงวดบัญชี หรือ ณ ช่วงเวลาที่แตกต่างไปจากปีที่ผ่านมา ๆ มา		

จากตารางที่ 2.1 พบว่า มีนักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี กนกศรี ศรีทอง (2550); เกศขญา ธงประชา (2550); พิศพร ไชยชาญ (2550); เบญจมาศ อุปดิษฐ์ (2550) โดยตารางข้างต้นจะเป็นข้อมูลที่ส่งสัญญาณว่าบริษัทมีการตกแต่งบัญชีหรือไม่ จากการ Checklist พบว่า หากพบสัญญาณเตือนภัยมากกว่าร้อยละ 50 บ่งบอกว่าบริษัทมีสัญญาณการตกแต่งบัญชี สำหรับสัญญาณเตือนภัยที่พบน้อยกว่าร้อยละ 50 บ่งบอกว่าบริษัทไม่มีสัญญาณการตกแต่งบัญชี

2.5 ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

บริษัทที่เข้าจดทะเบียนใหม่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือเรียกว่า IPO ย่อมาจากคำว่า Initial Public Offering ซึ่งก็คือการเสนอขายหุ้นใหม่แก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก การจะเสนอขายหุ้นหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับว่าบริษัทต้องการแหล่งเงินทุนนอกเหนือจากแหล่งเงินกู้อื่นเพื่อนำไปขยายกิจการหรือไม่ ถ้าบริษัทต้องการเงินทุนและกระจ่ายการถือครองหุ้นให้ประชาชนทั่วไปสามารถนำหุ้นของตนออกเสนอขายได้ โดยจะต้องทำผ่านบริษัทหลักทรัพย์ที่รับเป็นผู้จัดจำหน่ายหลักทรัพย์ (Underwriters) ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. และต้องจัดทำหนังสือชี้ชวนตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ล.ต. กำหนดไว้ หลังจากตัดสินใจได้แล้วว่า จะออกหลักทรัพย์เสนอขายแก่ประชาชน บริษัทผู้เสนอขายหลักทรัพย์ (Issuer) ก็จะไปปรึกษากับ “ที่ปรึกษาทางการเงิน” จัดทำหนังสือชี้ชวนการออกและเสนอขายหลักทรัพย์ให้มีข้อมูลครบถ้วน ถูกต้อง เพื่อให้ นักลงทุนอ่านทำความเข้าใจก่อนตัดสินใจซื้อหุ้นได้ นอกจากการระดมเงินทุนแล้ว ยังช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่บริษัทได้อีกด้วย เนื่องจากบริษัท

ได้ผ่านการพิจารณาจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งจะช่วยให้บริษัทมีความน่าเชื่อถือ และมีอำนาจในการต่อรองมากขึ้น รวมทั้งเป็นแรงจูงใจให้ผู้ที่สนใจเข้ามาลงทุนมากยิ่งขึ้นทั้งในประเทศและต่างประเทศซึ่งถือเป็นเรื่องที่ดีที่จะมีพันธมิตรเข้ามาร่วมในการลงทุนครั้งนี้ซึ่งการที่มีผู้เข้าร่วมลงทุนมากขึ้นนั้นบริษัทจะต้องมีการบริหารงานที่ชัดเจนมีประสิทธิภาพเพื่อที่จะสร้างความเชื่อมั่นและสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่บริษัทและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมลงทุน

โดยเงื่อนไขในการนำบริษัทเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่บริษัทจะต้องปฏิบัติประกอบด้วยสาระสำคัญ 2 ประการ คือ 1) บริษัทจะต้องมีกำไรสุทธิ 2 หรือ 3 ปีล่าสุด มากกว่า 50 ล้านบาท และ 2) ต้องจัดทำงบการเงินที่ได้มาตรฐาน ตามหลักเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด และจะต้องไม่มีความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศคณะกรรมการกำกับตลาดทุน (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2561ข: เว็บไซต์)

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กนกศรี ศรีทอง (2550) ศึกษาเกี่ยวกับสัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี: กรณีศึกษา บริษัท นครหลวงแสนโย สังกะระห์ จำกัด (มหาชน) บริษัท ดาต้าแมท จำกัด (มหาชน) และบริษัท ไโดมอน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตราส่วนทางการเงินพื้นฐานของบริษัทกรณีศึกษาเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม 2) ศึกษาวิธีการที่นิยมนำมาใช้ในการตกแต่งบัญชี 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณของบริษัทกรณีศึกษา กับ 5 ดัชนีเตือนภัยตามโมเดลที่นำมาใช้ในการศึกษา Beneish (1999) และ 4) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพของบริษัทกรณีศึกษา กับ Checklist ที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น โดยขอบเขตในการศึกษา คือ บริษัทมหาชนที่มีคำสั่งจาก ก.ล.ต. ให้แก้ไขงบการเงินในปี 2547 ที่มีสินทรัพย์รวมไม่ถึง 1,000 ล้านบาท ทั้งหมด 3 บริษัท โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากเอกสารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษพบว่า บริษัทกรณีศึกษาที่มีการตกแต่งบัญชีทั้ง 3 บริษัท มีสินทรัพย์รวม ยอดขาย มูลค่าตลาด และสภาพคล่องต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ในขณะที่สัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม วิธีการที่นิยมนำมาใช้ในการตกแต่งบัญชี ได้แก่ การแสดงรายการสินทรัพย์สูงกว่าความเป็นจริง คิดเป็นร้อยละ 100 จากบริษัทกรณีศึกษาทั้ง 3 รองลงมา ได้แก่ การบันทึกรายได้ที่ไม่เกิดจริง การชะลอ ค่าใช้จ่ายของงวดปัจจุบันออกไปในงวดอนาคตและการจัดทำงบการเงินรวมไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 66.67 ตามลำดับ ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบ 5 ดัชนีเตือนภัยตามงานวิจัยของ Beneish (1999) พบว่า ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์เป็นสัญญาณเตือนภัยได้ คิดเป็นร้อยละ 100 จากบริษัทกรณีศึกษาทั้ง 3 รองลงมาได้แก่ ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย คิดเป็นร้อยละ 66.67 และดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น คิดเป็นร้อยละ 33.33 ในขณะที่ดัชนีการเติบโตของยอดขายและดัชนีอัตราส่วนรายการสินค้าคงค้างต่อทรัพย์สินรวมไม่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณได้ในบริษัทกรณีศึกษาทั้ง 3 และพบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 48.33

เกศขญา ธงประชา (2550) ศึกษาเกี่ยวกับ สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี กรณีศึกษา บริษัท ปณิณคคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท ไทยฟิล์มอินดัสตรี จำกัด (มหาชน) และบริษัท เซอร์คิทีอิเล็กทรอนิกส์ อินดัสตรีส จำกัด (มหาชน) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตราส่วนทางการเงินพื้นฐานของบริษัท กรณีศึกษาเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม 2) ศึกษาวิธีการที่นำมาใช้ในการตกแต่ง

บัญชี 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณของบริษัทกรณีศึกษา กับ 5 ดัชนีเตือนภัยตามโมเดลที่นำมาใช้ในการศึกษา Beneish (1999) และ 4) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพของบริษัทกรณีศึกษา กับ Checklist ที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้น โดยขอบเขตการศึกษา คือ บริษัทมหาชนที่มีคำสั่งจาก ก.ล.ต. ให้แก้ไขงบการเงินในปี พ.ศ. 2547 ที่มีสินทรัพย์รวมสูงกว่า 1,000 ล้านบาท โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากเอกสาร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของการศึกษาพบว่า บริษัทกรณีศึกษาที่มีการตกแต่งบัญชีมีอัตราส่วนสภาพคล่องต่ำกว่า ค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และมีสัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ในขณะที่บริษัทกรณีศึกษา 2 บริษัทมีสินทรัพย์รวมยอดเยี่ยม มูลค่าตลาด ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และอีก 1 บริษัทมีสินทรัพย์รวม ยอดขาย มูลค่าตลาดสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม วิธีการที่นำมาใช้ในการตกแต่งบัญชี ได้แก่ การแสดงรายการลูกหนี้สูงกว่าความจริง คิดเป็นร้อยละ 33.33 การแสดงรายการหนี้สินต่ำกว่าความจริง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ราคาโอนของธุรกิจระหว่างกันสูงกว่าราคาตลาด คิดเป็นร้อยละ 33.33 การจัดท่างบการเงินรวมไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 33.33 และการรับรู้รายได้สูงกว่าความเป็นจริง คิดเป็นร้อยละ 33.33 ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบ 5 ดัชนีเตือนภัยตามงานวิจัยของ Beneish (1999) พบว่า ดัชนีการเติบโตของยอดขายเป็นสัญญาณเตือนภัยได้ คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาได้แก่ ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น และดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 33.33 ในขณะที่ดัชนีการหมุนเวียนของลูกหนี้ต่อยอดขาย และดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวมไม่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณได้ในบริษัทกรณีศึกษาทั้ง 3 บริษัท และพบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 50

พิรพร ไชยชาญ (2550) สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี: กรณีศึกษา บริษัท ผลิตภัณฑ์อาหารกว้างไพศาล จำกัด (มหาชน) และบริษัท นิปปอนแพ็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาอัตราส่วนทางการเงินพื้นฐานของบริษัทกรณีศึกษาเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม 2) ศึกษาวิธีการที่นำมาใช้ในการตกแต่งบัญชี 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณบริษัทกรณีศึกษา กับ 5 ดัชนีเตือนภัยตามโมเดลที่นำมาใช้ในการศึกษา Beneish (1999) และ 4) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพของบริษัทกรณีศึกษา กับ Checklist ที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นโดยขอบเขตการศึกษา คือ บริษัทมหาชน ที่มีคำสั่งจาก ก.ล.ต. ให้แก้ไขงบการเงินในปี พ.ศ. 2548 ทั้งหมด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากเอกสารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของการศึกษาพบว่า บริษัทกรณีศึกษาที่มีการตกแต่งบัญชีเป็นบริษัทที่มีสินทรัพย์รวม ยอดขาย และมูลค่าตลาดต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ในขณะที่บริษัทกรณีศึกษาหนึ่งบริษัทมีอัตราส่วนสภาพคล่องต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และมีสัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และอีกหนึ่งบริษัทมีอัตราส่วนสภาพคล่องสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และมีสัดส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม วิธีการที่นำมาใช้ในการตกแต่งบัญชี ได้แก่ การรับรู้รายได้สูงกว่าความเป็นจริง คิดเป็นร้อยละ 50 การจัดท่างบการเงินรวมไม่ถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 50 การบันทึกลูกหนี้สูงกว่าความจริง คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบ 5 ดัชนีเตือนภัย ตามงานวิจัยของ Beneish (1999) พบว่า ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น เป็นสัญญาณเตือนภัยได้กับหนึ่งบริษัท คิดเป็นร้อยละ 50 และอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวมเป็นสัญญาณเตือนภัยได้กับหนึ่งบริษัท คิดเป็นร้อยละ 50 ในขณะที่ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ และดัชนีการเติบโต

ของยอดขาย ไม่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณได้ในบริษัทกรณีศึกษาทั้งสองบริษัทและพบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 50

เบญจมาศ อุปดิษฐ์ (2550) ศึกษาเกี่ยวกับ สัญญาณเตือนภัยการตกแต่งบัญชี กรณีศึกษา บริษัท รอยเนท จำกัด (มหาชน) และบริษัท ล็อกซเลย์ จำกัด (มหาชน) การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) อัตราส่วนทางการเงินพื้นฐานของบริษัทกรณีศึกษาเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม 2) ศึกษาวิธีการที่นำมาใช้ในการตกแต่งบัญชี 3) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณบริษัทกรณีศึกษากับ 5 ดัชนีเตือนภัยตามโมเดลที่ Beneish (1999) 4) วิเคราะห์เปรียบเทียบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพของบริษัทกรณีศึกษากับ Checklist ที่ผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นโดยขอบเขตการศึกษาคือบริษัทมหาชนที่มีคำสั่งจาก ก.ล.ต. ให้แก้ไขงบการเงินในปี 2545 และปี 2546 ทั้งหมด โดยการไขว้วิเคราะห์เชิงพรรณนาจากข้อมูลทุติยภูมิที่รวบรวมจากเอกสารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า บริษัทที่มีการตกแต่งบัญชี มีสินทรัพย์รวม ยอดขาย มูลค่าตลาด และ สภาพคล่องต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม และมีหนี้สินสูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 50 วิธีการที่ถูกนำมาใช้ในการตกแต่งบัญชี ได้แก่ 1) รับรูรายได้เร็วเกินไป คิดเป็นร้อยละ 50 2) การบันทึกรายได้ที่ไม่ได้เกิดจริงคิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนการวิเคราะห์เปรียบเทียบ 5 ดัชนีเตือนภัยตามงานวิจัยของ Beneish (1999) พบว่า ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีการเติบโต ของยอดขาย อัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวมเป็นสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณได้ คิดเป็นร้อยละ 50 แต่ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ไม่สามารถเป็นสัญญาณเตือนภัยเชิงปริมาณได้ และพบสัญญาณเตือนภัยเชิงคุณภาพ คิดเป็นร้อยละ 42.5

ลักขณา แซลิม (2552) ศึกษาเกี่ยวกับ แบบจำลองเพื่อค้นหาการตกแต่งตัวเลขในงบการเงิน กรณีศึกษา: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้เทคนิคแบบจำลองของ Beneish (1999) เพื่อนำมาทดสอบกับบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพื่อค้นหาสัญญาณเตือนภัยต่อการตกแต่งงบการเงิน และทดสอบความสามารถในการเตือนภัยล่วงหน้าของแบบจำลองของ Beneish (1999) ที่มีต่อการตกแต่งงบการเงินกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนที่คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีคำสั่งให้แก้ไขงบการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2547 ถึง พ.ศ. 2550 จำนวน 6 บริษัท และบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน จำนวน 75 บริษัท แต่ไม่รวมถึงบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มฟื้นฟูกิจการ และบริษัทจดทะเบียนที่ไม่มีรอบบัญชี ณ วันที่ 31 ธันวาคม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลงบการเงินปี 2547 ถึง 2550 โดยนำกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน และดัชนีตามแบบจำลอง โดยใช้ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนที่มีการตกแต่งงบการเงินนั้นในภาพรวมเป็นไปตามแบบจำลองสัญญาณเตือนภัยที่นำมาทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 77.10 โดยมีลักษณะทางการเงินดังนี้ มีขนาดเล็ก คือ มีขนาดของสินทรัพย์รวม ยอดขาย และมูลค่าตลาดน้อยกว่าบริษัทอื่นในอุตสาหกรรมเดียวกัน และมีความสามารถในการทำกำไรน้อยกว่าบริษัทที่ไม่มีการตกแต่งงบการเงิน แต่มีหนี้สินและมีอัตราการเติบโตที่มากกว่าบริษัทที่ไม่มีการตกแต่งงบการเงิน ส่วนดัชนีสัญญาณเตือนภัยในภาพรวมเป็นไปตามแบบจำลองสัญญาณเตือนภัยที่นำมาทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 43.30 มีเพียง 2 ดัชนีเท่านั้นที่สามารถบ่งชี้ได้ คือ ดัชนีลูกหนี้ต่อยอดขาย และดัชนีอัตราการเติบโตของยอดขาย

เมลดา บุรพุกศลศรี (2553) ศึกษาเกี่ยวกับ การตกแต่งกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการทางธุรกิจ วัตถุประสงค์ในการศึกษาผู้บริหารทำการตกแต่งกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการทางธุรกิจด้วยการลดค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร การให้ส่วนลดที่เกินปกติเพื่อเร่งสร้างยอดขาย และการผลิตสินค้าเกินความจำเป็น เพื่อลดต้นทุนขายที่รายงานในงบการเงินในการตกแต่งกำไรให้เพิ่มขึ้น เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานผลขาดทุนและผลการดำเนินงานที่ลดลงหรือไม่ โดยในการศึกษาใช้ข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในระหว่างปี 2548-2552 ผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่รายงานกำไรเป็นบวกเพียงเล็กน้อยมีค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารต่ำกว่าปกติ และมีต้นทุนสูงกว่าปกติอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งผลที่ได้แสดงให้เห็นว่ามีการตกแต่งกำไรในกลุ่มบริษัทที่รายงานกำไรบวกเพียงเล็กน้อย โดยการลดค่าใช้จ่ายที่อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหาร และการลดราคาเพื่อเร่งสร้างยอดขายและ/หรือการผลิตสินค้าเกินความจำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานผลขาดทุน แต่อย่างไรก็ตาม ไม่พบการตกแต่งกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการทางธุรกิจโดยวิธีการดังกล่าวในกลุ่มของบริษัทที่รายงานกำไรเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อยเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานผลการดำเนินงานที่ลดลงแต่อย่างใด

ตรีนันท์ รุ่งสว่าง (2558) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทางเลือกรูปแบบการตกแต่งตัวเลขทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อทางเลือกรูปแบบการตกแต่งตัวเลขทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากข้อมูลงบการเงินและหมายเหตุประกอบงบการเงินของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบริษัทจดทะเบียนระหว่างปี พ.ศ. 2554-2556 จำนวนทั้งสิ้น 1,157 ตัวอย่าง โดยใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์ความถดถอยโลจิสติกส์ (Logistic Regression Analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน รายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารและขนาดของกิจการส่งผลกระทบต่อเลือกใช้รูปแบบการตกแต่งตัวเลขทางบัญชีในเรื่องการบันทึกค่าใช้จ่าย การรับรู้รายได้ และการแสดงและเปิดเผยสินทรัพย์และหนี้สิน ส่วนรูปแบบการตกแต่งตัวเลขทางบัญชีในเรื่องการบันทึกการจ่ายฝ่ายทุน และการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนั้นจากผลการวิจัยดังกล่าวผู้ใช้งบการเงินควรให้ความสนใจกับปัจจัยที่จะนำมาสู่การเลือกรูปแบบในการตกแต่งตัวเลขทางการบัญชีเพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจให้มากยิ่งขึ้น

ไพรินทร์ ชลไพศาล (2557) ศึกษาเกี่ยวกับ สัญญาณเตือนภัยทางธุรกิจ กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ การสร้างแบบจำลองทางสถิติที่สามารถสร้างสัญญาณเตือนภัยล่วงหน้าก่อนกรณีที่บริษัทจะเกิดปัญหา นอกจากนี้ยังใช้แบบจำลองในการพยากรณ์โอกาสของความล้มเหลวทางธุรกิจ การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินที่ปรากฏอยู่ในสรุปข้อสนเทศบริษัทจดทะเบียนปี 2554 และปี 2555 จำนวน 15 อัตราส่วนจาก 405 บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นกลุ่มตัวแปรสำคัญในการพยากรณ์ โดยใช้วิธีการคิดวิเคราะห์แบบจำแนกประเภท ผลการวิจัยพบว่า อัตราส่วนทางการเงินสามารถใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการพยากรณ์ความล้มเหลวของบริษัทจดทะเบียน อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนทางการเงินที่สามารถใช้ในการส่งสัญญาณเตือนภัยทางธุรกิจมีเพียงบางตัวเท่านั้น ซึ่งประกอบด้วย อัตราส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราส่วนหมุนเวียนทรัพย์สินและอัตรากำไรสุทธิ โดยแบบจำลองมี

ความสามารถในการเตือนภัยได้แม่นยำที่สุดคือระยะเวลา 2 ปีก่อนการถูกเพิกถอนหลักทรัพย์ ความถูกต้องในการพยากรณ์ร้อยละ 95.1

สุภรัตน์ ตันท์พรชัย (2559) ศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับการกำกับดูแลกิจการในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วัตถุประสงค์ของการศึกษา คือ ความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่จดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี 2554-2558 มีจำนวนประชากรทั้งหมด 37 บริษัท โดยใช้ Yoon Model ในการทดสอบการตกแต่งกำไร ผลที่ได้จากการศึกษาพบว่า การตกแต่งกำไรกับคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่หากแบ่งกลุ่มคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการออกเป็นกลุ่มที่ได้คะแนนดีขึ้นไปกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำกว่ากลับพบว่าระดับการตกแต่งกำไรของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาปัจจัยควบคุมอื่นแล้วพบว่าจำนวนคณะกรรมการบริษัทและจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบมีผลต่อการตกแต่งกำไรของบริษัท และปัจจัยที่ไม่พบความสัมพันธ์ คือ สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระและอัตราส่วนหนี้สินต่อทุน ทั้งนี้ที่ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานอาจมีสาเหตุมาจากคะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการเพียงปัจจัยเดียวอาจไม่ได้ส่งผลต่อการตกแต่งกำไรมากนัก เพราะการตกแต่งกำไรนั้นมีสาเหตุมากมาย ดังนั้นงานวิจัยในอนาคตจึงควรนำปัจจัยอื่น ๆ มาร่วมพิจารณาด้วย

จุฑารัตน์ พาลพ่าย (2558) ศึกษาเกี่ยวกับการตกแต่งกำไรในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงประธานเจ้าหน้าที่บริหารเพื่อทดสอบว่าในช่วงเวลาดังกล่าวบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงประธานเจ้าหน้าที่บริหารทำการตกแต่งกำไรหรือไม่ และมีทิศทางเป็นอย่างไร โดยงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีการเปลี่ยนแปลงประธานเจ้าหน้าที่บริหารในระหว่างปี 2551-2556 ครอบคลุมบริษัทในทุกอุตสาหกรรมยกเว้นอุตสาหกรรมการเงินรวม 135 บริษัท และบริษัทที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงประธานเจ้าหน้าที่บริหารรวม 135 บริษัท ซึ่งการพิจารณาการตกแต่งกำไรนั้นจะทำการเปรียบเทียบตัวชี้วัดการตกแต่งกำไรของบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงประธานเจ้าหน้าที่บริหารกับบริษัทคู่เหมือน (Matched Firm) ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงประธานเจ้าหน้าที่บริหารซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันและมีขนาดใกล้เคียงกัน เพื่อเป็นการควบคุมผลการวิจัยว่าการตกแต่งกำไรเกิดจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเท่านั้น งานวิจัยนี้ทำการทดสอบการตกแต่ง 2 รูปแบบ คือ การตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง (Accrual Management) ซึ่งใช้ตัวแบบตาม Modified Jones และการตกแต่งกำไรผ่านการสร้างรายการทางธุรกิจ (Real Activities Management) ใช้ตัวแบบตาม Zang (2012) จากการศึกษาพบว่า ในช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวชี้วัดการตกแต่งกำไรระหว่างบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงประธานเจ้าหน้าที่บริหารและบริษัทคู่เหมือนอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นบริษัทที่มีการเปลี่ยนแปลงประธานเจ้าหน้าที่บริหารไม่ได้มีการตกแต่งกำไรในช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร ผลสรุปดังกล่าวไม่สอดคล้องกับงานศึกษาในอดีตอาจเป็นไปได้ว่า การเปลี่ยนแปลงประธานเจ้าหน้าที่บริหารของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยนั้น โดยส่วนใหญ่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามปกติของการดำเนินธุรกิจ ผู้บริหารจึงไม่ได้มีแรงจูงใจที่จะตกแต่งกำไรเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สำหรับตัวผู้บริหารเอง

นิรมล แก้วพิกุล (2554) ศึกษาเกี่ยวกับการความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการตกแต่งกำไร กรณีศึกษา บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไทย โดยงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาคณะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มธุรกิจการเงิน อันประกอบด้วย หมวดเงินทุนหลักทรัพย์ ธนาคาร และประกันชีวิตและประกันภัย เนื่องจากเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีโครงสร้างทางการเงินแตกต่างจากธุรกิจอื่น ๆ และมีเกณฑ์ปฏิบัติและกำกับดูแลโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังไม่รวมบริษัทที่อยู่ในกลุ่มฟื้นฟูกิจการ กองทุนรวม บริษัทที่มีรอบระยะเวลาบัญชีไม่ตรงกับวันที่ 31 ธันวาคม และบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน ดังนั้น จึงมีบริษัทที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้จำนวนทั้งสิ้น 365 บริษัท สำหรับการวัดระดับการตกแต่งกำไร ใช้ตัวแบบของ Modified Jones Model (Dechow, Sloan และ Sweeney, 1995) ซึ่งเป็นแนวคิดเรื่องระดับรายการคงค้างรับค้างจ่ายตามที่เกิดจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารและตัวแบบของ Yoon (Yoon, Miller และ Jirapoen, 2006) ซึ่งได้รับการพัฒนาต่อจาก Modified Jones Model เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการบัญชีที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน จากการศึกษาพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตกแต่งกำไรของกิจการ และการวัดการตกแต่งกำไรด้วยตัวแบบ Modified Jones และตัวแบบของ Yoon ไม่มีความแตกต่างกันตามนัยทางสถิติ นอกจากนี้ จากการศึกษาตัวแปรควบคุมเพิ่มเติม พบว่า ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการตกแต่งกำไรของกิจการเช่นเดียวกัน

อรรณพ เสงแสงธรรม (2559) ศึกษาเกี่ยวกับการตกแต่งกำไรของบริษัทที่เสนอขายหุ้นแก่สาธารณชนเป็นครั้งแรก กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) และตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ (MAI) โดยงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษากับบริษัทที่เสนอขายหุ้นแก่สาธารณชนเป็นครั้งแรก ในช่วงปี 2556-2558 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 65 บริษัท จาก 7 อุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน เปรียบเทียบกับบริษัทที่มีมูลค่าตามราคาตลาดใกล้เคียงกันจำนวน 130 บริษัท สำหรับการทดสอบการตกแต่งบัญชีใช้ตัวแบบ Modified Jones Model ในการทดสอบข้อมูลจากการทดสอบค่าเฉลี่ยรายการคงค้างตามดุลยพินิจของผู้บริหารพบการตกแต่งกำไรทุกช่วงเวลาที่ทำ การทดสอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค และอุตสาหกรรมบริการในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ รวมถึงอุตสาหกรรมทรัพยากรในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แต่ยังไม่สามารถสรุปผลการวิจัยดังกล่าวได้ เนื่องจากผลการศึกษาทางสถิติไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น จึงไม่สามารถสรุปได้ว่าแต่ละอุตสาหกรรมมีการตกแต่งกำไรที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 90, ร้อยละ 95 และร้อยละ 99

ตารางที่ 2.2 ผลการสรุปตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชื่อนักวิจัย	การวัดเชิงปริมาณ								การวัดเชิงคุณภาพ
	ดัชนีลูกหนึ่ต้อยอดขยาย	ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น	ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์	ดัชนีการเติบโตของยอดขาย	ดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์	การใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร	รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร	อัตราส่วนทางการเงิน	
กนกศรี ศรีทอง (2550)	/	/	/	/	/				/
เกศขญา ธงประชา (2550)	/	/	/	/	/				/
พิรพร ไชยชาญ (2550)	/	/	/	/	/				/
เบญจมาศ อุปดิษฐ์ (2550)	/	/	/	/	/				/
ลักขณา แซ่ลิ้ม (2552)	/	/	/	/	/				
เมลดา บุรพุกศลศรี (2553)						/			
ติรนนท์ รุ่งสว่าง (2558)						/			
ไพรินทร์ ชลไพศาล (2557)								/	
สุภรัตน์ ตันทรัพย์ชัย (2559)						/			
จุฑารัตน์ พาลพ่าย (2558)							/		
นิรมล แก้วพิกุล (2554)						/	/		
อรรรรณ เงามแสงธรรม (2559)						/			
รวม	5	5	5	5	5	5	2	1	4

จากงานวิจัยในอดีตตามตารางข้างต้นพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยเชิงปริมาณนั้นจะใช้โมเดลของ Beneish (1999) ในการวิเคราะห์โดยจะวิเคราะห์ 5 ดัชนีเตือนภัย ได้แก่ ดัชนีลูกหนึ่ต้อยอดขยาย ดัชนีอัตรากำไรขั้นต้น ดัชนีคุณภาพสินทรัพย์ ดัชนีการเติบโตของยอดขาย และดัชนีอัตราส่วนรายการคงค้างรวมต่อสินทรัพย์รวม ซึ่งจากการวิเคราะห์ทั้ง

5 ดังนั้น ผู้จะเป็นการวิเคราะห์ถึงสัญญาณเตือนภัยในการตกแต่งบัญชี แต่จะมีบางกรณีที่ไม่พบสัญญาณเตือนภัยดังนั้นบริษัทควรพิจารณาในรายละเอียดอื่นประกอบด้วย เช่น บริษัทมีปัญหาในการดำเนินงาน อาจส่งผลให้เกิดแรงจูงใจหรือความกดดันที่จะทำให้มีการตกแต่งบัญชีเกิดขึ้น นอกจากนี้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ จะวิเคราะห์โดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (เมตตา บุรพุกศลศรี, 2553; ตีรนนท์ รุ่งสว่าง, 2558; สุภรัตน์ ตัณฑพรชัย, 2559; นิรมล แก้วพิกุล, 2554; อรรพรรณ เสงแสงธรรม, 2559) และไม่ใช่ดุลยพินิจของผู้บริหาร (จุฑารัตน์ พาลพ่าย, 2558; นิรมล แก้วพิกุล, 2554) รวมถึงอัตราส่วนทางการเงิน (ไพรินทร์ ชลไพศาล, 2557) ซึ่งการวิเคราะห์นี้จะแสดงให้เห็นสัญญาณเตือนภัยเช่นเดียวกัน ส่วนการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจะเป็นแบบรายการ (Checklist) จำนวน 20 ข้อ โดยจะใช้แนวทางจากการพัฒนาและวิเคราะห์สถานการณ์ รวมถึงการใช้การกำกับดูแลกิจการตามหลักของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเข้ามาวิเคราะห์ด้วยเพื่อให้ผลของการวิเคราะห์มีคุณภาพและได้มาตรฐาน ดังนั้นสัญญาณเตือนภัยที่มีค่ามากกว่าร้อยละ 50 ถือว่าบริษัทมีสัญญาณในการตกแต่งบัญชี สำหรับสัญญาณเตือนภัยที่มีค่าน้อยกว่าร้อยละ 50 ถือว่าบริษัทไม่มีสัญญาณเตือนภัยในการตกแต่งบัญชี (กนกศรี ศรีทอง, 2550; เกศชญา ธงประชา, 2550; พิรพร ไชยชาญ, 2550)